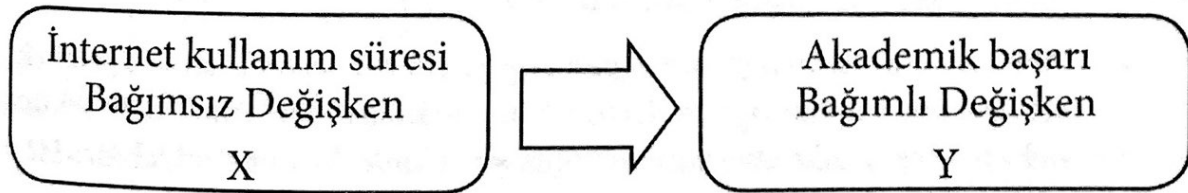

HİPOTEZ

Hipotez (hypothesis), bir araştırmanın olası sonucuna dair yapılan tahminlerin ifadesidir (Fraenkel ve Wallen, 2006; Gay vd., 2009). Olaylar arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik bilimsel bir öneri, bir önermedir. Ancak bu bilimsel önerinin geçerliliği gözleme dayalı denemenin sonucuna bağlıdır. Hipotez yazmak, araştırmanın kuramsal temellerine dayalı olarak tahminler yürütmenize, araştırmanın sonucu üzerinde daha derinlemesine düşünmenize ve araştırdığımız problemdeki değişkenler arasında ilişki durumu kurup kurmadığımıza dair karar vermemizde yardımcı olmaktadır. Öte yandan hipotez araştırmacıya, araştırma sürecine ilişkin yol göstericidir. Örneğin, ne tür verilere ihtiyaç olduğu ve bunların kimlerden toplanacağı hipotezlerden çıkartılır. Ancak hipotez yazmanın ön yargılar geliştirmeniz açısından ve araştırma sürecinde önemli olabilecek diğer noktaları görmeyi engelleyebilmesi açısından olumsuz etkileri de olabilir. Bazı araştırmalarda ise önceden tahminlerde bulunmak zor olabilir. Türkçe literatürde hipotez yerine denence sözcüğü de kullanılmaktadır.

Hipotezler, araştırma sorusunda değişkenler arası ilişkileri tahmin etmek üzere iki farklı şekilde kurulabilir. **Sıfır (Null) hipotez**, değişkenler arasında farkın veya ilişkinin olmadığını belirtir (Gay vd., 2009). İstatistiksel hipotez olarak da isimlendirilen sıfır hipotezi H_0 ile gösterilmektedir. **Alternatif (Araştırma) hipotez** ise değişkenler arası farkın veya ilişkinin var olduğunu belirtir. H_a veya H_1 ile gösterilir.

“Çocukların internet kullanma süreleri, akademik başarılarını etkilemekte midir?” şeklinde bir araştırma problemi oluşturduğumuzda burada kurabileceğimiz sıfır ve alternatif hipotezler nasıl olmalıdır üzerine düşünelim.

Şekil 2.10. Araştırmanın bağımsız ve bağımlı değişkenleri

Sıfır hipotez: Çocukların internet kullanım süresi, akademik başarılarını etkilemez.

Alternatif hipotez: “Çocukların internet kullanım süresi, akademik başarılarını etkiler.” veya “Çocukların internet kullanım süresi arttıkça akademik başarıları azalır.” veya “Çocukların internet kullanım süresi arttıkça akademik başarıları artar.”